

Strategaeth Cronfeydd Ariannol

Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Nid yw'r ddogfen hon yn cael ei rheoli ar ôl iddi gael ei hargraffu.
Cyn ei defnyddio, mae'r sawl sy'n ei defnyddio yn gyfrifol am wirio
mai dyma'r fersiwn gyfredol.

Fersiwn: 2.0

Adolygiad nesaf: 31/03/2027

Strategaeth Cronfeydd

Statws: Drafft

Dyddiad cyhoeddi: i'w gadarnhau

Ariannol

1.0 Y CRONFEYDD SY'N CAEL EU DAL

Bydd Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) yn cadw cronfeydd wrth gefn yn unol â'r gofynion deddfwriaethol a rheoleiddiol sy'n arferol. Fel arfer, bydd yr Awdurdod yn ceisio osgoi defnyddio cronfeydd wrth gefn i ariannu diffyg cyffredinol yn y gyllideb referniw net, oherwydd mae sefyllfa ariannol o'r fath yn anghynaliadwy.

Ni fydd yr Awdurdod yn cadw cronfeydd rhag ofn, ac eithrio'r rhai yr adroddir eu bod yn gronfeydd ariannol wrth gefn.

Yn ogystal â chronfa gyffredinol, bydd yr Awdurdod hefyd yn dal cronfeydd a glustnodwyd ar gyfer pwrpasau penodol, pan fo angen hynny er mwyn cwrdd â chostau cyfyngedig un-tro sy'n gysylltiedig ag ymrwymadau neu fentrau penodol, neu grantiau penodol.

2.0 ADRODD YNGHYLCH CRONFEYDD

Wrth adrodd ynghylch cronfeydd yn y datganiadau ariannol, byddwn yn bodloni'r codau ymarfer cyfrifo cyfredol sy'n berthnasol i'r Awdurdod.

Er mwyn sicrhau tryloywder a chraffu, bydd adroddiadau sydd ar gael i'r cyhoedd, ac sy'n cynnwys rhagor o fanylder, yn cael eu cyflwyno i'r Awdurdod wrth gytuno ar y Strategaeth Adnoddau Tymor Canolig, ac wrth adrodd ynghylch yr alldro ariannol am y flwyddyn ariannol flaenorol.

Wrth adrodd ynghylch yr alldro ariannol am y flwyddyn flaenorol, caiff yr wybodaeth ganlynol ei darparu:

- Pwrpas pob cronfa
- Y sail ar gyfer asesu digonolrwydd
- Trosglwyddiadau i mewn ac allan o gronfeydd

3.0 CYFRIFOLDEB A DIRPRWYO

Mae'r gwaith o greu, dileu, asesu digonolrwydd y cronfeydd, a'r throsglwyddiadau i mewn/allan wedi'i ddirprwyo i Swyddog Adran 151 (Trysorydd yr Awdurdod), mewn ymgynghoriad gyda'r PSTC Cyllid ac Adnoddau a gyda'r Pennaeth Cyllid.

Bydd asesiad o ddigonolrwydd y cronfeydd o leiaf unwaith y flwyddyn, fel rhan o broses cau'r cyfrifon.

Bydd y Swyddog Adran 151 yn adrodd i'r Awdurdod yn unol â'r Strategaeth hon.

4.0 SWYDDOGAETH Y SWYDDOG ADRAN 151

Nid oes gan Weinidogion Llywodraeth Cymru unrhyw rôl na grym i bennu na chynghori ar y lefel briodol o gronfeydd sydd gan awdurdodaulleol unigol (gan gynnwys Awdurdodau Tân ac Achub).

Mae'n fater i'w benderfynu ar lefel y sefydliad, lle rhaid ystyried y risgiau, yr amgylchiadau a'r cynlluniau sy'n bodoli ar yr adeg hynny.

O fewn y fframwaith statudol a rheoleiddiol presennol, cyfrifoldeb y Swyddog Adran 151 (Trysorydd yr Awdurdod) yw cynghori'r Awdurdod ynghylch lefelau'r cronfeydd dylid eu cadw, ac i sicrhau bod protocolau clir yn bodoli ar gyfer eu sefydlu a'u defnyddio.

5.0 CRONFEYDD DEFNYDDIADWY

Yn gyffredinol, mae'r Awdurdod yn cadw Cronfeydd Defnyddiadwy ar gyfer tri prif bwrpas:

- Balans digonol i helpu i arbed rhag effaith llif arian anwastad ac i osgoi gorfod benthyca'n ddiangen dros dro – mae hyn yn rhan o'r cronfeydd cyffredinol;
- Cronfa wrth gefn i leddfu effaith digwyddiadau annisgwyl neu argyfyngau – mae hyn hefyd yn rhan o gronfeydd cyffredinol; neu
- Ffordd o gynyddu arian a elwir yn gronfeydd wedi'u clustnodi, neu cronfeydd penodol, er mwyn cwrdd â gofynion a ragwelir - rhoddir cyfrif ar wahân i rhain, ond yn gyfreithiol maent yn rhan o Gronfa Gyffredinol yr Awdurdod.

Categori o Gronfa a Glustnodwyd	Rhesymeg
Symiau a neilltuwyd ar gyfer cynlluniau mawr, megis datblygiadau cyfalaf neu brynu asedau, neu i ariannu gwaith adsefydlu pwysig a blaenoriaethau'r Gwasanaeth.	Pan fo gwariant wedi'i gynllunio mewn cyfnodau cyfrifyddu yn y dyfodol, peth darbodus yw neilltuo adnoddau ymlaen llaw.
Cronfeydd yswiriant.	Lle nad oes unrhyw sail statudol, adroddir ar symiau sy'n cael eu dal i gwrdd ag ymrwymadau posibl ac annisgwyl fel cronfeydd a glustnodwyd, pan nad yw'r ymrwymadau hyn yn bodloni'r diffiniad o 'ddarpariaeth' o dan ofynion Safon Cyfrifyddu Rhyngwladol 37, sef <i>Darpariaethau, Asedau ac Ymrwymadau Annisgwyl</i> .
Cronfeydd ar gyfer grantiau refeniw a rhoddion heb eu gwario.	Pan nad oes unrhyw amodau i grantiau refeniw neu roddion, neu pan fo'r amodau wedi cael eu bodloni a'r gwariant heb ddigwydd eto, caiff y symiau eu dal fel cronfeydd a glustnodwyd.

Gall yr Awdurdod hefyd ddal y cronfeydd defnyddiadwy canlynol -

Cronfa Derbyniadau Cyfalaf Wrth Gefn

Mae'r gronfa hon yn dal derbyniadau ar ôl gwerthu asedau hir-dymor, ac ni chaiff y gronfa ei defnyddio heblaw ar gyfer y pwrpasau a nodir yn y "Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cyllid Cyfalaf a Chyfrifyddu) (Cymru) 2003 fel y'u diwygiwyd", sef:

- I dalu gwariant cyfalaf;
- I ad-dalu prifswm unrhyw swm a fenthyciwyd; neu
- I dalu unrhyw rwymedigaeth ar gyfer trefniant credyd, heblaw am rwymedigaeth rhaid eu rhoi ar gyfrif refeniw, yn unol ag arferion priodol.

Cyfrif Grantiau Cyfalaf Heb eu Defnyddio

Bydd y gronfa hon yn dal adnoddau cyfalaf (o grantiau cyfalaf) sydd wedi'u cydnabod fel incwm ac nad ydynt eto wedi'u defnyddio fel gwariant cyfalaf.

Caiff yr Awdurdod hefyd wneud darpariaeth ar gyfer gwariant yn unol â'r diffiniadau llym sydd yn y codau ymarfer ar gyfer cyfrifo. Mae'r rhwymedigaethau penodol ar gyfer rhain yn bodoli ar ddyddiad y fantolen a gellid gwneud amcangyfrif dibynadwy o'r rhwymedigaeth.

Roedd crynodeb o'r cronfeydd wrth gefn defnyddiadwy wedi'i gynnwys yn y Strategaeth Adnoddau Tymor Canolig (MTRS) a gymeradwywyd gan yr Awdurdod Tân ac Achub yn ei gyfarfod ar 22 Ionawr 2024 [MTFS 2009-12 \(gov.wales\)](#)

6.0 CRONFEYDD ANNEFNYDDIADWY

Mae cronfeydd annefnyddiadwy yn deillio o addasiadau cyfrifyddu technegol yn sgil rhyngweithio deddfwriaeth ac arferion cyfrifo priodol. Gellir sefydlu'r rhain naill ai er mwyn cofnodi enillion ailbriso, neu fel addasiad er mwyn cysoni gofynion cyfrifo a gofynion statudol.

Nid yw'r cronfeydd hyn wedi'u cefnogi gan adnoddau, ac ni ellir eu defnyddio ar gyfer unrhyw bwrpas arall. Gweler isod ddisgrifiad o'r cronfeydd annefnyddiadwy cyffredin:

Cronfa Ailbriso	Mae'r gronfa hon yn cofnodi enillion heb eu gwireddu yng ngwerth eiddo, peiriannau a chyfarpar. Mae'r gronfa'n cynyddu pan fo asedau'n cael eu hailbriso am i fyny, ac mae'n gostwng wrth i asedau gael eu dibrisio, neu pan fo asedau'n cael eu hailbriso am i lawr, neu pan geir gwared ag asedau. Dim ond enillion ailbriso a gronnwyd ers 1 Ebrill 2007 sydd yn y Gronfa, sef y dyddiad pryd cafodd y Gronfa ei chreu. Mae enillion wedi'u cronni cyn y dyddiad hwnnw wedi'u cydgrynhoi yn y Cyfrif Addasu Cyfalaf.
Cyfrif Addasu Cyfalaf	Mae'r gronfa hon yn cysoni'r gwahanol gyfraddau y mae'r asedau yn cael eu dibrisio o dan arferion cyfrifyddu priodol, ac yn cael eu hariannu drwy'r system rheolaethau cyfalaf. Mae'n ofyn statudol bod y taliad i'r Gronfa Gyffredinol yn cael ei bennu gan y system rheolaethau cyfalaf. Er enghraifft, mae'r balans credyd ar y Cyfrif yn dangos bod yr Awdurdod yn gyffredinol wedi ariannu buddsoddiadau cyfalaf cyn derbyn buddion y buddsoddiadau hynny. Mae'r Cyfrif hefyd yn cynnwys enillion ailbriso a gronnwyd ar Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar cyn 1 Ebrill 2007, sef y dyddiad pryd cafodd y Gronfa Ailbriso ei chreu er mwyn dal enillion o'r fath.
Cronfa wrth gefn ar gyfer Pensiynau	Mae'r gronfa hon yn cysoni'r taliadau a wnaed yn y flwyddyn i wahanol gynlluniau pensiwn statudol, yn unol â gofynion y cynlluniau hynny, a'r newid net yn rhwymedigaeth ariannol yr Awdurdod dan Safon Cyfrifyddu Rhyngwladol 19 parthed <i>Buddion Cyflogeion</i> , ar gyfer yr un cyfnod. Gwneir trosglwyddiad i mewn neu allan o'r gronfa bensiynau er mwyn sicrhau bod y taliad i'r Gronfa Gyffredinol yn adlewyrchu'r swm sydd angen ei gyllido . Er enghraifft, mae balans debyd yn y Gronfa yn dangos bod awdurdod wedi gwneud ymrwymadau i ariannu pensiynau y mae'r Llywodraeth wedi caniatáu iddo ariannu o gyfraniadau i'w gwneud mewn blynyddoedd i ddod.

Cyfrif Absenoldebau Cronedig	Mae'r cyfrif hwn yn cynnwys gwahaniaethau a fyddai'n codi fel arall yn y Gronfa Gyffredinol o gronni hawl i absenoldebau taladwy na chymerwyd yn y flwyddyn, e.e. hawl i wyliau blynyddol wedi'u cario drosodd ar 31 Mawrth. Mae gofyn statudol i niwtraleiddio'r effaith ar y Gronfa Gyffredinol drwy drosglwyddo i mewn neu allan o'r Cyfrif.
Cyfrif Addasu Offerynnau Ariannol	Mae'r cyfrif hwn yn cysoni'r gwahanol gyfraddau y mae enillion a cholledion (megis premiwm ar ad-dalu dyled yn gynnar) yn cael eu cydnabod dan arferion cyfrifo priodol, lle rhaid iddynt, dan statud, ddod o'r Gronfa Gyffredinol. Er enghraifft, mae'r balans debyd ar y Cyfrif yn dangos bod yr Awdurdod wedi cael treuliau ar fenthyciadau ac mae'r Llywodraeth wedi caniatáu iddo wasgaru'r rheini dros flynyddoedd i ddod.

Gellir hefyd greu cronfeydd yn y dyfodol pan fo datblygiadau mewn dulliau cyfrifo yn arwain at wahaniaethau mewn amseru rhwng yr incwm a'r gwariant, dan arferion cyfrifo priodol ac o dan statud neu reoliad.

7.0 ADRODD YNGHYLCH CRONFEYDD WRTH GEFN

Mae'r Cod Ymarfer ar gyfer Cyfrifyddu mewn Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig (y Cod), sy'n seiliedig ar y Safon Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS), yn pennu'r gofynion adrodd ar gyfer cronfeydd wrth gefn. Mae'r Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd yn cyflwyno'r symudiad yng nghronfeydd yr awdurdod yn ystod y flwyddyn, wedi'i ddadansoddi'n gronfeydd defnyddiadwy ac yn gronfeydd andefnyddiadwy.

Mae'r Cod yn argymhell bod y cronfeydd a glustnodwyd yn cael eu hadrodd ar wyneb ddalen y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd. Mae'r gyfundrefn adrodd statudol a rheolaeth ariannol effeithiol yn tanategu'r angen am drefniadau clir a thryloyw i adrodd ar gronfeydd wrth gefn, ac mae arfer dda yn awgrymu y dylid adrodd yr wybodaeth ganlynol ar gyfer pob cronfa a glustnodwyd:

- y rheswm dros y gronfa;
- sut a phryd gellir defnyddio'r gronfa;
- y gweithdrefnau ar gyfer rheoli'r gronfa; a
- mecanweithiau adolygu.

Dylai'r adroddiad ar y gyllideb i'r Awdurdod gynnwys y canlynol:

- unrhyw ddefnydd o gronfeydd neu ychwanegu atynt, gan gynnwys unrhyw achos penodol o ddefnyddio cronfeydd er mwyn cwrdd â chostau rheolaidd;
- datganiad gan y Swyddog Adran 151 ynghylch digonolrwydd y balansau cyffredinol a'r darpariaethau.

8.0 PA MOR DDIGONOL YW'R CRONFEYDD

Er mwyn asesu digonolrwydd y cronfeydd wrth osod y gyllideb, bydd y Swyddog Adran 151 (Trysorydd yr Awdurdod, mewn ymgynghoriad gyda'r PSTC Cyllid ac Adnoddau, a gyda'r Pennaeth Cyllid) yn ystyried y risgiau strategol, gweithredol ac ariannol sy'n wynebu'r Awdurdod. Bydd yr asesiad o'r risgiau yn cynnwys risgiau allanol, megis materion a allai effeithio ar barhad busnes, yn ogystal â risgiau mewnol, er enghraifft y gallu i allu gwireddu arbedion a gynllunnir.

Mewn termau ariannol, bydd y risgiau canlynol yn cael eu hystyried:

Ymdrin â chwyddiant a chyfraddau llog	<ul style="list-style-type: none"> • Sefyllfa ariannol gyffredinol yr awdurdod • Cynnydd ym mhrisiau rhai nwyddau, ac a yw'r cronfeydd yn ddigonol i ddelio ag unrhyw amrywiadau annisgwyl mewn prisiau. • Sut bydd newidiadau mewn cyfraddau llog yn effeithio ar fenthyciadau neu incwm, yng nghydestun Strategaeth Rheoli Trysorlys a gytunwyd.
Amcangyfrifon o lefel ac amseriad derbyniadau cyfalaf	<ul style="list-style-type: none"> • Hanes yr Awdurdod o ran rheoli'r gyllideb a rheolaeth ariannol, yn cynnwys cadernid cynlluniau tymor-canolog. • Sut mae'r farchnad eiddo yn effeithio ar dderbyniadau, o ran yr amseriad a'r swm.
Ymdrin â phwysau oherwydd galw	<ul style="list-style-type: none"> • Gallu'r Awdurdod i reoli pwysau ar y gyllideb yn ystod y flwyddyn, a'r strategaeth ar gyfer rheoli'r galw a'r modd o ddarparu gwasanaethau yn y tymor hir.
Ymdrin ag arbedion effeithlonrwydd/enillion cynhyrchiant arfaethedig	<ul style="list-style-type: none"> • Cryfder yr wybodaeth ariannol a'r trefniadau adrodd.
Risgiau ariannol sydd ymhlyg mewn unrhyw bartneriaethau ariannu newydd arwyddocaol, trefniadau contractau allanol sylweddol, neu ddatblygiadau cyfalaf mawr	<ul style="list-style-type: none"> • Gallu'r Awdurdod i drosglwyddo cyllideb, a'r gweithdrefnau ar ddiwedd y flwyddyn ar gyfer tanwariant/gorwariant, ar lefel cyllideb yr awdurdod ac ar lefel adrannol. • Mesurau rheoli risg mewn partneriaethau, gan gynnwys ystyried sut caiff risg ei ddyrannu. • Darpariaethau mewn contractau wedi'u dylunio i ddiogelu sefyllfa'r awdurdod pe bai problemau'n deillio o gontractau allanol.

<p>I ba raddau y mae cronfeydd wrth gefn, grantiau llywodraeth ac arian arall ar gael i ddelio â digwyddiadau annisgwyl pwysig, a pha mor ddigonol yw'r darpariaethau</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Defnyddir asesiadau risg wrth gydbwysu lefelau premiymau yswiriant a chronfeydd wrth gefn.
<p>Yr hinsawdd ariannol cyffredinol y mae'r awdurdod yn agored iddo</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ffactorau allanol, megis newidiadau mewn ariannu yn y dyfodol, y tirlun gwleidyddol, ac amodau economaidd y byd.